

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania S.S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.

o wysokość emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 14 października 2020 r.,

zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 30 marca 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

1. oddala zażalenie;

**2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z 30 marca 2020 r., sygn. akt III AUa (...) odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującego się S. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 19 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa (...), którym Sąd Apelacyjny w wyniku rozpoznania apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 12 października 2018 r., sygn. akt VIII U (...) zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie S. S. od skarżonej

decyzji ZUS jak i zasądził od ubezpieczonego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych koszty zastępstwa procesowego.

S.S. 18 lutego 2020 r. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z 19 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa (...). Skarga ta została podpisana przez pełnomocnika radcę prawnego M. Z..

W rozpoznaniu warunków formalnych skargi kasacyjnej pełnomocnik ubezpieczonego radca prawny M. Z. został zobowiązany do usunięcia braków skargi poprzez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia jak i przedłożenia pełnomocnictwa do występowania przed Sądem Najwyższym i wniesienia skargi kasacyjnej, w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia skargi.

Zarządzenie przewodniczącego w przedmiocie uzupełnienia braków formalnych skargi zostało doręczone radcy prawnemu 27 lutego 2020 r. W jego wykonaniu pismem procesowym z 4 marca 2020 r. radca prawny wskazał wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 25.500 zł. Nie zostało natomiast dołączone pełnomocnictwo uprawniające radcę prawnego M. Z. do występowania w imieniu ubezpieczonego S. S. przed Sądem Najwyższym i sporządzenia skargi kasacyjnej.

Sąd Apelacyjny wskazał, że zgodnie z art. 87¹ k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, które dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed Sądem niższej instancji.

Z przedłożonego do akt niniejszej sprawy, na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym, pełnomocnictwa procesowego udzielonego przez S. S. radcy prawnemu M. Z. wynika, że obejmuje ono reprezentowanie ubezpieczonego przed sądami wszystkich instancji, organami egzekucyjnymi, policją, osobami fizycznymi, osobami prawnymi, urzędami wraz z prawem do udzielenia substytucji.

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że zakres pełnomocnictwa procesowego oceniać należy według jego treści (art. 91 i 92 k.p.c. w związku z art. 65 k.c.) Nie budzi równocześnie wątpliwości fakt, że ogólne pełnomocnictwo procesowe, o którym mowa w art. 91 k.p.c., nie obejmuje *ex lege* umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym, a więc Sądem ustrojowo usytuowanym poza strukturą sądów powszechnych. Sąd

Najwyższy nie jest też „dalszą instancją”, skoro postępowanie przed nim dotyczy nowej sprawy wszczętej przez wniesienie skargi kasacyjnej od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji. Ze względu m.in. na fakt, że postępowanie w sprawie kończy się z chwilą wydania przez sąd drugiej instancji prawomocnego stosownego orzeczenia, Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07 (OSNC 2008 nr 11, poz. 122) wyraźnie stwierdził, że pełnomocnictwo procesowe nie obejmuje z mocy samego prawa umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej.

Wobec powyższego, jak wskazał Sąd, pełnomocnik ubezpieczonego radca prawny M. Z. został zobowiązany, w ramach usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej, do przedłożenia pełnomocnictwa procesowego uprawniającego go do reprezentowania ubezpieczonego przed Sądem Najwyższym i wniesienia skargi kasacyjnej, czego jednak nie uczynił. Tym samym uznać należało, że pełnomocnictwo procesowe udzielone przez ubezpieczonego radcy prawnemu M. Z., nie uprawniało, pełnomocnika do sporządzenia skargi kasacyjnej oraz reprezentacji ubezpieczonego przed Sądem Najwyższym.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł odwołujący się, zaskarżając je w całości i zarzucając mu naruszenie:

- art. 379 pkt 5 k.p.c. poprzez *de facto* uniemożliwienie skarżącemu obrony swoich praw, w tym poprzez skierowanie wezwania do uzupełnienia braków skargi i samego orzeczenia kończącego formalnie postępowanie do osoby co do której Sąd nie uznał ją za pełnomocnika;

- art. 130 § 1 k.p.c. poprzez skierowanie wezwania które niedostatecznie czytelnie wskazywało na sposób uzupełnienia braków, w szczególności nie wskazywało czy pełnomocnictwo którego dotyczy wezwanie ma zawierać potwierdzenie dotychczas wykonanych czynności;

- art. 89¹ k.p.c. w związku z art. 133 § 3 k.p.c. poprzez doręczenie skarżonego orzeczenia osobie która na tym etapie nie wykazała swojego umocowania jako pełnomocnik, tj. w sytuacji gdy nie mógł znaleźć zastosowania art. 133 § 3 k.p.c., doręczenie powinno więc nastąpić bezpośrednio stronie oznaczonej w treści skargi.

Wobec powyższego skarżący wniósł o:

- uchylenie skarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia Sądowi drugiej instancji;
- zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Organ rentowy w odpowiedzi na zażalenie wniósł o:

- oddalenie zażalenia;
- zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie zażaleniowe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie odwołującego się nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 130 § 1 k.p.c., bowiem treść wezwania Sądu do uzupełnienia braków była precyzyjna, jasna i zrozumiała. Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie ma znaczenia, czy pełnomocnictwo powinno zawierać potwierdzenie dokonanych dotychczas czynności, bowiem obowiązkiem pełnomocnika skarżącego było przedłożenie pełnomocnictwa szczególnego do występowania przed Sądem Najwyższym, czego jednak ten pełnomocnik nie dokonał. Nie ma zatem znaczenia, czy pełnomocnictwo powinno zawierać potwierdzenie dotychczasowych czynności, czy nie, skoro pełnomocnik w ogóle takiego pełnomocnictwa nie przedłożył.

Nie ma również uzasadnionych podstaw zarzut naruszenia art. 89¹ k.p.c. w związku z art. 133 § 3 k.p.c. Należy pamiętać, że zgodnie z art. 133 § 3 k.p.c., jeżeli ustanowiono pełnomocnika procesowego, doręczenia należy dokonywać właśnie temu pełnomocnikowi. Przepis ten, mający poprzez art. 391 § 1 k.p.c. zastosowanie także w postępowaniu apelacyjnym, ma charakter kognitywny i wyłącza swobodną dyspozycję stron oraz sądu w kwestii kształtowania sposobu doręczeń. Warto zauważyć, że skargę kasacyjną w niniejszej sprawie wniósł w imieniu odwołującego się radca prawny M.Z., a zatem to właśnie obowiązkiem tego pełnomocnika było wykazanie swojego umocowania przez przedstawienie odpowiedniego dokumentu

pełnomocnictwa. Nie jest prawdą, że na etapie wezwania do uzupełnienia braków Sąd Apelacyjny uznał, że strona odwołująca się działa bez pełnomocnika, bowiem wezwanie do uzupełnienia braków zostało przedłożone pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej, a zatem Sąd drugiej instancji przyjął domniemanie, że pełnomocnik, który wniósł skargę posiada stosowne pełnomocnictwo, jednak go nie złożył, dlatego też zobowiązał go do uzupełnienia braków. Adresat tego wezwania również został ustalony prawidłowo, oczywistym jest bowiem, że to pełnomocnik ma obowiązek wykazania, że posiada odpowiednie pełnomocnictwo. Należy przy tym zauważyć, że gdyby Sąd drugiej instancji uznał już na tym etapie, że strona nie posiada pełnomocnika, to powinien w ogóle odrzucić skargę, jako sporządzoną z naruszeniem przepisów o przymusie adwokacko-radcowskim.

Nie był również uzasadniony zarzut naruszenia art. 379 pkt 5 k.p.c. Na podstawie art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Sama strona postępowania (o ile nie wystąpi jedna z sytuacji określonych w art. 87¹ § 2 i 3 k.p.c.) nie ma zatem w postępowaniu przed Sądem Najwyższym zdolności postulatywnej. Gdyby zatem Sąd drugiej instancji uznał, że skarżący w ogóle nie posiada pełnomocnika już na etapie wezwania do przedłożenia pełnomocnictwa, to skarga kasacyjna i tak podlegała by odrzuceniu. Nie można zatem uznać, że strona postępowania została pozbawiona możliwości obrony swoich praw. Wezwanie do uzupełnienia braków zostało wysłane do osoby, która złożyła skargę kasacyjną w imieniu ubezpieczonego, osoba ta jest radcą prawnym, a zatem może ona reprezentować ubezpieczonych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Radca prawny reprezentujący skarżącego został przez Sąd skutecznie i prawidłowo wezwany do przedłożenia pełnomocnictwa o odpowiedniej treści, czego jednak nie uczynił. Nie można jednak przerzucać konsekwencji niedopatrzenia pełnomocnika przerzucać na sąd i uznać, że sąd dopełniając wymogów proceduralnych pozbawia stronę możliwości obrony swoich praw.

W związku z powyższym, opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji niniejszego postanowienia. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego wydano na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 98 §

1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).